

**Türkiye ile Bulgaristan arasında, Ankara'da 27 mart 1942 tarihinde imzalanan
Ticaret Anlaşması ile merbularının tasdikına dair kanun**

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı: 8 . VIII . 1942 - Sayı: 5179)

No.
4284

Kabul tarihi
3 . VIII . 1942

BİRİNCİ MADDE — Türkiye ile Bulgaristan arasında, Ankara'da 27 mart 1942 tarihinde imzalanan Ticaret Anlaşması ile merbutları kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

5 ağustos 1942

TÜRKİYE İLE BULGARİSTAN ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bulgaristan Kırallık Hükûmeti, Türkiye ile Bulgaristan arasındaki ticaret mübadelelerini kolaylaştırmak ve inkişaf ettirmek arzusu ile mütehassis olarak, 27 mayıs 1930 tarihli Türk - Bulgar Ticaret Muahedesi mündericatına hâlel gelmeksizin, aşağıdaki hükümlerin kabulünü kararlaştırmışlardır:

Madde — 1

Türk ve Bulgar emtiası mütekabilen aşağıdaki maddelerde işaret olunan usule tevfikân Türkiye'ye ve Bulgaristan'a Hususi takas yoluyla ithal olunacaktır.

Madde — 2

Her Hususi takas muamelesi, iki memleketin salâhiyetli mercilerinin önceden müsaadelerine tabi tutulacaktır.

Madde — 3

Hususi bir takas muamelesi mevzuunu teşkil edecek emtiamın kıymeti, kara nakliyatında Franco irsalat garı veya Franco hudut, deniz nakliyatında ise fob veya cif fiatları üzerinden hesaplanacaktır.

Madde — 4

İthalât ihracata takaddüm eylediği takdirde ithalâtçı, yaptığı ithalâtın bedelinin % 30 una muadil bir meblâğı, yerine göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına veya Bulgar Millî bankasına yatıracaktır.

Türk emtiası:

Bulgar emtiası:

Manda boğası
Sanayide kullanılan balık yağı
Nohut
Kreozot
Susam
Tohumluk keten tanesi
Sanayide kullanılan keten tanesi
Tohumluk kenevir tanesi
Döküm

Demir varil
Kundura için tahta çivi
Demir çivi
Kazma
Kürek
Orak
Tırpan
Kenevir soyma makinesi
Seçme «Binté» patates tohumu
Matbaa mürekkebi
Pencere camı ve camdan mâmûl eşya
Asetilen
Sülfür dö karbon gibi kimyevi müstahzarat
Anilin boyalar

2 nci grup

Kitre;
Balmumu;
Deri döküntüleri ve leş;
Kemik döküntüleri;
Taze veya canlı, kurutulmuş, tuzlu yahut
konserve balık;
Fırın içinde balık yumurtası (Tarama);
Yaş ve kuru meyveler;
Tuzlu zeytin;
Çöven;
Sumak, defne ve saire gibi Türk menşeli
baharat;
Günlük.

Odun kömürü;
Karbonat dö potas;
Kaolin ve mergel;
Fayanstan mâmûl maddeler;
Fırın tahtası;
1 nci grupta zikredilenden gayri kimyevi müs-
tahzarlar;
Hayvani menşeli tutkal;
Değirmen taşı;
Toprak boyalar;
Çanak, çömlek, künk gibi seramik eşya;
Nane ruhu;
Lavanta ruhu;
Kiremit, taş ve döşeme taşı;
Çakıl ve kum;
Mayalar.

27 MART 1942 TARİHİNDE İMZA EDİLEN TÜRK - BULGAR TİCARET ANLAŞMASINA
MUNZAM VE TEDİYATA MÜTAALLİK PROTOKOL

Türkiye ile Bulgaristan arasında tediyatı kolaylaştırmak arzusunda bulunan Türkiye Hükûmeti ve Bulgaristan Hükûmeti, 27 mart 1942 tarihli Türk - Bulgar Ticaret Anlaşmasını imza edecekleri sırada âtideki hususat hakkında mutabık kalmışlardır:

Madde — 1

Tediyesi, bugünkü tarihle imza edilen Türk - Bulgar Ticaret Anlaşması ahkâmına tevfikan yapılacak olan mal bedelleri hariç olmak üzere, mal mübadelesinden tevellüt eden masarif ve komisyonlara mütaallik tediyat, nakil masrafları, sigorta masrafları, avukat ücretleri, mahkeme masrafları, damga resmi, ecebilerden aranan mahkeme kefalet akçeleri, konsolosluk hasılatı, İki Âkit Taraf ülkelerinde çalışan amelenin yaptıkları para irsalâtı, asil seyyahların, iş adamlarının, seyyar ticaret memurlarının, ticaret acentalarının, talebenin ve sairenin masarifini karşılamağa muhassas para irsalâtı, ile sermaye nakli mahiyetinde olmıyan ve münakalesine İki memleket salâ-yettar makamlarınca müsaade olunacak diğer bilûmum matlubatın tesviyesi âtideki hükümlere tev-fikan yapılacaktır.

Madde — 2

Birinci maddede derpiş olunan münakaleler, İki memleket salâhiyettar makamlarının mütekaddim müsaadesine tabi olacaktır.

Kezalik, İki memleket salâhiyettar makamları lehdarlara ödenmesi lâzımgelen mebalîğin mahi-yetini ve ciheti istimalini tetkik ve murakabe edebileceklerdir.

Madde — 3

Birinci madde mevzuunu teşkil eden ve Bulgaristan'daki lehdarların nefine Türkiye'de yapılan teslimat, Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasının Bulgaristan Millî bankası namına açacağı fa-izsiz bir «Türk lirası» hesabının matlubuna geçirilecektir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası birinci fıkrada mevzuubahis Türk lirası hesabına mat-lubuna kaydedilen mebalîğe ait tahsil ihbarnamelerini Bulgaristan Millî bankasına günü gününe gönderecektir.

Madde — 4

Bulgaristan Millî bankası Bulgaristan'da yapacağı tahsilâta müteallik tediyе emirlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez bankasına günü gününe gönderecektir. Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası hak sahiplerine lüzumlu tediyatı, Bulgaristan Millî bankasının 3 neü maddeye ait 1 nei fıkrasında mevzuubahis hesabı zimmetiyle ifa edecektir.

Türkiye'deki lehdarlar nefine vereceği emirlerin tediyesi için Bulgaristan Millî bankasının ismi geçen hesapta kâfi mevcudu bulunmadığı takdirde, bu banka kendi nezdinde küşade bir muvakkat Türk lirası hesabında, bu suretle verdiği emirlerin balîğini Türkiye Cumhuriyet Mer-kez bankasının matlubuna kaydedecektir. Bu hesap, Bulgaristan Millî bankasının 3 neü maddeye ait 1 nei fıkrada mevzuubahis hesapta mevcut tekevvün ettikçe tasfiye olunacaktır.

Madde — 5

Türk liralарının levaya ve levanın Türk lirasına tahvili Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası ile Bulgaristan Millî bankasının müştereken tesbit edecekleri bir rayice istinaden yapılacaktır.

Madde — 6

İki memleketteki lehdarlar nefine işbu Protokol hükümleri dahilinde nakledilen mebalığın tediyesi, Türkiye'de Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası ve Bulgaristan'da Bulgaristan Millî bankası tarafından, teslimat tarihleri sırasıyla ve her iki banka nezdindeki mevcudat dahilinde olmak üzere icra edilecektir.

Madde — 7

İşbu Protokolün 3 ncu ve 4 ncu maddelerinde mevzu bahis hesaplarda 35 000 Türk lirasını tevavüz eden mevcudat tekevvün ettiği takdirde bu fazlalık alacaklı Tarafca, işbu Protokola melfuf listede tâdat olunan malların mübayaasında kullanılabilir.

Yukarıdaki 1 nci fıkrada derpiş olunan hükümlerin iyi işlenmesi için 35 000 Türk liralık had, yine 1 nci fıkrada mevzu bahis hesapların hareketlerine nazaran gayri kâfi görüldüğü takdirde, Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası ve Bulgaristan Millî bankası daha yüksek bir haddi aralarında mutabık kalarak kabul edebileceklerdir.

Madde — 8

Türkiye ile Bulgaristan arasındaki 27 Mayıs 1935 tarihli Ticaret Anlaşmasına merbut ve aynı tarihli mektup mucibince Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası ve Bulgaristan Millî bankası nezdinde açılmış olan hususi hesaplar işbu Potokol meriyete girince takas edilecek, ve bu takas neticesinde kalabilecek bakiye işbu Protokolün 3 ncu maddesi mucibince Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası nezdinde açılmış hesaba devrolunacaktır.

Madde — 9

3 ncu ve 4 ncu maddeler mucibince açılmış olan hesaplarda işbu Protokolün meriyeti münkazi olduğu tarihte İki memleketten biri veya diğeri lehine kalacak bakiye, işbu Protokola merbut listede tadat olunan emtiannın mübayaası suretiyle tasfiye edilecektir.

Madde — 10

İşbu Protokol Türkiye ile Bulgaristan arasında bugünkü tarihle imza edilen Ticaret Anlaşmasının ayrılmaz bir cüzünü teşkil edecek ve aynı müddetle mer'î olacaktır.

Ankara'da 27 mart 1942 tarihinde fransızca iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

M. C. Açıkalin
Cahid Zamangil

N. Vantcheff
Toscheff

Tediyata müteallik olarak 27 mart 1942 tarihinde imza edilen Türk - Bulgar Ticaret Anlaşmasına munzam Protokola merbut liste

Türk emtiası:

Kitre;
Balmumu;
Deri döküntüleri ve leş;
Kemik döküntüleri;
Taze veya canlı, kurutulmuş, tuzlu veya konserve balık;
Fıçı içinde balık yumurtası (Tarama);
Taze veya kuru meyveler;
Tuzlu zeytin;
Çöven;
Sumak, defne ve saire gibi Türk menşeli baharat;
Günlük
Yünlü ve pamuklu paçavra.

Bulgar emtiası:

Odun kömürü;
Karbonat dö potas;
Kaolin ve mergel;
Fayanstan mâmûl maddeler;
Fıçı tahtası;
Kimyevi müstahzarat;
Hayvani menşeli tutkal;
Değirmen taşı;
Toprak boyalar;
Çanak, çömlek, künk gibi seramik eşya;
Nane ruhu;
Lavanta ruhu;
Kiremit, taş ve döşeme taşı;
Kum ve çakıl;
Mayalar;
Naftalin;
Camlar ve cam mâmûlât;
Matbaa mürekkebi.

 PROTOKOL

Bugünkü Türk - Bulgar Ticaret Anlaşmasını imza ederken, İki Hükûmet aşağıdaki hususat üzerinde mutabık kalmışlardır:

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti, İstanbul'da, Türk Ticaret ofisi vasıtasıyla, Sofya'da Bulgar Pamuk sanayii birliği nezdinde ithalât tevzi merkezi «Bulgarski Predatschnizi» emrine, mezkûr birliğin fabrikaları tarafından pamuk ipliği ve dokumaya tahvil edilmek üzere, ham pamuk vermeğe âmade bulunduğunu beyan eder.

Bu işlemenin fiyatı, tediye ve teknik şartları bir taraftan İstanbul Ticaret ofisi, diğer taraftan Sofya «Bulgarski Predatschnizi» arasında bilmutabaka tesbit edilecektir.

Bu maksatla ilk tertip olarak 500 ton ham pamuk Franco Bulgar hududunda teslim edilmek üzere, Türk Ticaret ofisi tarafından mevzu bahis ameliyenin icrası ile mükellef «Bulgarski Predatschnizi» emrine verilecektir. Pamukların ambalâjı, mâmûl emtia teslim edildiği zaman, aynen iade olunacaktır.

«Bulgarski Predatschnizi» mâmûl iplik ve dokumaları franco Türk hududunda, Türk Ticaret ofisine teslim etmeği taahhüt eyler.

Pamuğun işlenmesi için ödenecek mebalîğ, Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası nezdinde, Bulgar Millî bankası hesabına ve «Bulgarski Predatschnizi» lehine açılacak Türk lirası bir (hususî işleme hesabı) nın matlubuna geçirilecektir.

Bu hesap, İstanbul Türk Ticaret ofisinin, Sofya'daki Bulgar Dış ticaret müdürlüğünün gösteceği Bulgar firmalarına yapacağı palamut ve balmumu teslimatının tesviyesinde kullanılacaktır.

İşbu Protokol 27 mart 1942 tarihli Türk - Bulgar Ticaret Anlaşmasının ayrılmaz bir cüzünü teşkil edecek ve aynı müddetle mer'î olacaktır.

Ankara'da 27 mart 1942 tarihinde, fransızca iki nüsha tanzim edilmiştir.

M. C. Açıkalm
Cahid Zamangül

N. Vantcheff
Toscheff

Ankara, 27 mart 1942

Bay Elçi,

27 Mayıs 1935 tarihli Bulgar - Türk Ticaret Anlaşması hükümlerine tevfikan yapılmış olan hususi takas muamelelerinden mütevellit alacakların biran evvel tasfiyesini temin maksadiyle bu tasfiyeye muktazi emtianın ihracatını teshil zımında münasip tedbirleri iki Hükûmetin ittihaz etmeleri noktasında Hükûmetimin mutabık bulunduğunu, bugünkü tarihli mülâkatımıza atfen, teyit eylemekle mübahiyim.

İhtiramatı faikamın kabulünü rica ederim Bay Elçi.

Ekselans

N. Vantcheff

Bay M. Cevad Açıkalm,
Türk Murahhas Heyeti Reisi,
Birinci Sınıf Orta Elçi,
Hariciye Vekâleti Umumî Kâtip Muavini
Şehirde

Ankara, 27 mart 1942

Bay Maslahatgüzar,

Meali aşağıya naklolunan bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kesbeylerim:

«27 Mayıs 1935 tarihli Bulgar - Türk Ticaret Anlaşması hükümlerine tevfikan yapılmış olan hususi takas muamelelerinden mütevellit alacakların biranevvel tasfiyesini temin maksadiyle bu tasfiyeye muktazi emtianın ihracatını teshil zımında münasip tedbirleri iki Hükûmetin ittihaz etmeleri noktasında Hükûmetimin mutabık bulunduğunu, bugünkü tarihli mülâkatımıza atfen, teyit eylemekle mübahiyim».

Yukarıdaki husus hakkında Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin mutabakatını size bildirmekle şeref kesbeylerim.

En derin saygılarımm kabulünü rica ederim Bay Maslahatgüzar.

Bay N. Vantcheff
Bulgar maslahatgüzarı

M. C. Açıkalm

Şehirde

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 4. VIII. 1942 ve 1/813
Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası : 5. VIII. 1942 ve 4/604
Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları :
Cilt Sayfa
25 2
26 178,220
27 6,10,11,12:15